

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 471/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátkou JUDr. A. C., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv na súdnu ochranu a na rovnosť účastníkov podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 CoE 257/2010 z 29. júla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu a na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 CoE 257/2010 z 29. júla 2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v rámci svojej podnikateľskej činnosti, ktorej predmetom je aj poskytovanie pôžičiek a úverov nebankovým spôsobom z vlastných zdrojov, poskytla viacerým fyzickým osobám úvery, ktoré v dôsledku ich nesplácania dohodnutým spôsobom stali sa predmetom rozhodcovského konania a rozhodnutia (podľa názoru sťažovateľky exekučného titulu, pozn.). Následne sa sťažovateľka podanými exekučnými návrhmi domáhala u súdneho exekútora na základe exekučných titulov (rozhodcovských rozsudkov) vykonania exekúcií. Žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 2 Er/910/2009 zo 7. júna 2010 zamietol z dôvodu, že *„dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve bolo neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je neplatná podľa § 53 ods. 5 OZ“*. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením potvrdil prvostupňové uznesenie.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu a postupom okresného súdu, ktorý mu predchádzal, boli porušené jej v petite označené základné práva, čo dokumentovala vlastnou právnou analýzou predmetných vecí, v ktorej okrem iného poukázala na judikatúru ústavného súdu, Európskeho súdu pre ľudské práva a Európskeho súdneho dvora. Zároveň sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie základných práv *„na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy...“* a *„na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy...“* napadnutým uznesením krajského súdu, zruší napadnuté uznesenie, vec vráti na ďalšie konanie a prizná jej náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáhala. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

1. Sťažovateľka v časti sťažnosti namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má každý právo domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní... rovní.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že

účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z obsahu sťažností vyplýva, že ich podstatou je nesúhlas sťažovateľky s postupom exekučných súdov, ktoré v rámci exekučného konania (žiadosti o povolenie vykonania exekúcie) vecne posúdili a rozhodli o rozhodcovskom rozsudku (exekučnom titule) tak, že *„dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve bolo neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je neplatná podľa § 53 ods. 5 OZ“*.

V nadväznosti na to sťažovateľka nesúhlasila s hodnotením vykonaného dokazovania a ich právnym názorom, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jej právnej veci.

V danej veci ústavný súd nedospel k záveru, žeby napadnuté uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné a zasahovalo do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona, a to predovšetkým § 44 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v platnom znení, § 45 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v platnom znení, § 52, § 53 a 54 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení a smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ústavný súd rovnako poukazuje na právnu úpravu nadväzujúcich právnych noriem ako je zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v platnom znení a Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 238/2008 Z. z., ktorým sa stanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru), ako aj obsahu relevantných dôkazov, je napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 12 CoE 257/2010 z 29. júla 2010 aj náležité odôvodnené. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúmaní uznesenia okresného súdu za legitímny s ústavne korešpondujúcou mierou interpretácie na vec použitéch zákonných ustanovení a vylučujúci porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne I. ÚS 202/2010, I. ÚS 419/2010).

V neposlednom rade ústavný súd poukazuje tiež na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 (publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997) uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“

V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s napadnutými uzneseniami krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ústavný súd iba konštatuje, že keďže nezistil zjavnú neopodstatnenosť alebo arbitrárnosť namietaných uznesení krajského súdu v súvislosti s označeným čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo dôjsť k arbitrárnosti týchto rozhodnutí ani v súvislosti s namietaným porušením čl. 47 ods. 3 ústavy. Preto sťažnosť aj vo vzťahu k namietanému základnému právu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Podstatou námietok sťažovateľky v ostatnej časti sťažnosti je jej tvrdenie, že krajský súd neumožnením zúčastniť sa jej na prerokovaní veci a vyjadriť sa k podstate veci porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podstata námietok sťažovateľky ďalej spočíva v tom, že postupom krajského súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd pripomína, že dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) (II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04).

Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

Vzhľadom na citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku mohla sťažovateľka podať proti uzneseniu krajského súdu dovolanie a v rámci neho sa domáhať ochrany označených základných práv. Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľka dovolanie nepodala, preto možno urobiť záver, že nevyčerpala dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv účinne poskytuje a na ktorého použitie bola oprávnená podľa Občianskeho súdneho poriadku. Preto treba sťažnosť považovať v tejto časti za neprípustnú.

Sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že by nespĺnila podmienku vyčerpania opravného prostriedku z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto vôbec neprichádzal do úvahy zo strany ústavného súdu postup v zmysle ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 360/2010).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí),

keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2010